

Posudek vedoucího diplomové práce

Magdalena Straková, *Počátky českého soukromého vysokého školství na případové studii Vysoké školy finanční a správní*, FHS 2023.

Diplomová práce Magdaleny Strakové „Počátky českého soukromého vysokého školství...“ je promyšlenou případovou studií zaměřenou na jednoho z výrazných reprezentantů této oblasti – na Vysokou školu finanční a správní; autorka si z legitimně zvolených důvodů všímá vývoje této instituce v letech 1999 až 2009 (časový úsek pokrývá období od vzniku této instituce po první velké problémové kauzy s ní spojené).

Magdalena Straková se ovšem pustila do složitějšího úkolu, protože si toto téma zvolila, přestože je sama dlouholetou zaměstnankyní zmiňované instituce, což ve spojení s tím, že její klíčovou metodou byla metoda orální historie, učinilo z jejího výzkumu značně ožehavou záležitost (ostatně, jak sama podotýká, s některými potenciálními narátory rozhovor kvůli své zainteresovanosti ani nenatáčela, třebaže natáčet mohla, explicitně je zmíněna rektorka, a spolehla se namísto toho na mediální výstupy coby toliko podpůrný pramen). Takový rámec výzkumu samozřejmě nastavuje jasné limity analýze a interpretaci (autocenzura), ačkoliv je nutno podotknout, že diplomantka svou pozici velmi dobře reflektuje (kapitola o pozicionalitě je velmi propracovaná), a tak je v konečném důsledku zajímavé sledovat, jak se s ní v praktické části textu v konkrétních případech vypořádává, přičemž pravidlem je diplomatictější – uměřený či vědomě objektivistický – jazyk, kdy je, na straně jedné, nezřídka přítomen i poměrně kritický odstup od jednotlivých narací jejích kolegů, avšak, na straně druhé, je tento kritický odstup až na výjimky vždy doprovázen tím či oním chápajícím dovětkem.

Je pravděpodobné, že s pozicionalitou autorky souvisí i velký důraz, jenž je v práci kladen na to, jak tu či onu otázku reflektují narátoři, přítomna je řada delších citací opatřená spíše stručnějšími uvozujícími komentáři, zatímco autorčin hlas („já“) je spíše upozaděno (v tomto smyslu je exemplárním případem velmi pečlivě vyvážený závěr diplomové práce, ze kterého výrazně vystupuje jeho vůbec poslední věta, v níž je projevena víra v budoucnost zkoumané instituce).

Pozice insidera má ovšem rovněž pozitiva, která jsou na textu velmi dobře vidět, a tím největším je velká znalost vlastní problematiky včetně rámující legislativy, procesu, který vedl ke vzniku soukromého vysokého školství v České republice, tematické literatury (velmi oceňuji tu část textu, v níž se autorka věnuje dosavadnímu stavu bádání), veřejných debat kolem soukromého vysokého školství atd., což textu výrazně přidává – a přidává mu i to, že je velmi dobře metodologicky ukotven. Magdalena Straková se totiž orientuje i v základní odborné – orálně-historické – literatuře (především se opírá o práce Thompsona a Portelliho, ale s odkazem na Ginzburga dostatečně zasvěceně tematizuje třeba i problematiku spjatou s mikrohistorií).

Formální – ale ne zásadní – výtky by mohla směřovat ke struktuře textu, kdy se mi prostor věnovaný vlastnímu výzkumu (analýza a interpretace vzpomínek narátorů) zdá poddimenzován oproti obecnějšímu kontextu, ale to lze pravděpodobně vysvětlit shora již konstatovanou pozicionalitou, a tudíž obezřetností v práci s natočeným materiálem (zajímavé by ostatně bylo dozvědět, zdali text diplomové práce někteří z narátorů četli, a jaké byly jejich reakce).

Závěrem řečeno, diplomovou práci Magdaleny Strakové považuji za kvalitní text, který doporučuji k obhajobě, byť vzhledem k základnímu nastavení a z něj plynoucímu přílišnému „našlapování po špičkách“ či „objektivismu“ (jinak řečeno, vzhledem k upozaděné analýze a především interpretaci) navrhuji hodnotit stupněm velmi dobře (2).

V Praze dne 24. ledna 2024

.....

PhDr. Přemysl Houda, PhD.